

YUVARLAK MASA TOPLANTISI
Geçmişten Geleceğe Enfeksiyon Hastalıkları
Uzmanlarının Beklentileri
Tarihi Perspektif

Prof. Dr. Mehmet Doğanay
Lokman Hekim Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
Ankara

12. Türkiye EKMUD Bilimsel Kongresi
22 Mayıs 2024, Antalya

Table 1. Five periods in the history of medicine.

History of Medicine and Medical Education	Infectious Diseases	Diagnosis and Treatment
Western Classic Medicine (Ancient–15th century) Ancient medical documents (Hippocrates, Galen) Scholastic education (<i>lectio, disputatio</i>)	Plague of Athens (BC429–) Antonine Plague (165–) Plague of Justinian (541–) Black Death (1347–)	Diagnosis and prognosis by signs (Uroscopy, Pulse-reading) Hygienic therapy (Regimen, Herbals, Venesection)
Traditional Western medicine (16th–18th century) Anatomical research Lecture-based education (<i>Theoria, Practica</i> , Anatomy/Surgery, Botany/Pharmaceutics) Clinical observations	Syphilis (1494–) Malaria Smallpox (Vaccination, 1798)	
Early Modern Medicine (19th century) Basic medicine (Anatomy, Physiology, Pathology, Pharmacology, Hygiene) Clinical medicine (Internal medicine, Surgery, etc.) Cell theory (1838–1839)	Cholera (Pandemic, 1817–) Dysentery	Diagnosis by autopsy after death Innovation of surgery (Anesthesia, Disinfection) Discovery of pathogenic bacteria
Late Modern Medicine (1900–1980s) Basic research (Bacteriology, Biochemistry, Cell biology) Antibiotics (penicillin, 1941)	Influenza (Spanish flu, 1918–1920) Tuberculosis	Antibiotics Discovery of viruses
Exact Medicine (1990s–) Basic research (Molecular biology, Immunology) Clinical and translational research	Antimicrobial resistance AIDS (1981–) COVID-19 (2019–)	Diagnosis by medical imaging in vivo Scientific verification Partnership with patients Clinical cooperation

Table 2. Discovery of pathogenic bacteria in early modern medicine and the beginning of late modern medicine.

Disease	Pathogen	Year	Discoverer
Leprosy	<i>Mycobacterium leprae</i>	1874	Hansen, Gerhard Armauer (Norway)
Anthrax	<i>Bacillus anthracis</i>	1876	Koch, Robert (Germany)
Typhoid fever	<i>Salmonella enterica</i>	1880	Eberth, Karl Joseph (Germany)
Tuberculosis	<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	1882	Koch, Robert (Germany)
Cholera	<i>Vibrio cholerae</i>	1883	Koch, Robert (Germany)
Diphtheria	<i>Corynebacterium diphtheriae</i>	1883	Klebs, Edwin (Switzerland)
Tetanus	<i>Clostridium tetani</i>	1884	Nicolaier, Arthur (Germany)
Brucellosis	<i>Brucella</i> sp.	1887	Bruce, David (Great Britain)
Plague	<i>Yersinia pestis</i>	1894	Yersin, Alexandre (France); Kitasato, Shibasaburo (Japan)
Dysentery	<i>Shigella dysenteriae</i>	1897	Shiga, Kiyoshi (Japan)
Syphilis	<i>Treponema pallidum</i>	1905	Schaudinn, Fritz; Hoffmann, Erich (Germany)
Whooping cough	<i>Bordetella pertussis</i>	1906	Bordet, Jules (France)
Epidemic typhus	<i>Rickettsia prowazekii</i>	1909	Nicolle, Charles (France)

Sakai, T.; Morimoto, Y. The History of Infectious Diseases and Medicine. *Pathogens* 2022, 11, 1147.

<https://doi.org/10.3390/pathogens111011>

Table 3. The representative pathogenic viruses discovered in late modern medicine.

Disease	Pathogen	Year	Discoverer
Polio (Poliomyelitis)	Poliovirus	1909	Landsteiner, Karl (Austria)
Yellow fever	Yellow fever virus	1928	Stokes, A; Bauer, JH; Hudson, NP (USA)
Influenza	Influenza viruses	1933	Smith, W; Andrews CH; Laidlaw PP (USA)
Japanese encephalitis	Japanese encephalitis viruses	1935	Hayashi, Michitomo (Japan)
Shingles (Herpes zoster)	Varicella zoster virus (VZV)	1953	Weller, Thomas Huckle (USA)
Measles	Measles virus	1954	Edmonston, David (USA)
Rubella	Rubella virus	1962	Parkman, Paul Douglas (USA) Weller, Thomas Huckle (USA)
Hepatitis B	Hepatitis B virus	1966	Blumberg, Baruch Samuel (USA)
gastroenteritis	Noro virus	1972	Kapikian, Albert Z. (USA)
Acquired immunodeficiency syndrome (HIV/AIDS)	Human immunodeficiency virus (HIV)	1983	Gallo, Robert (USA); Montagnier, Luc (France)
Hepatitis C	Hepatitis C virus	1989	Choo QL, Kuo G, Weiner AJ, Overby LR, Bradley DW, Houghton M (USA); Kuo G, Choo QL, Alter HJ, Gitnick GL, Redeker AG, Purcell RH, Miyamura T, Dienstag JL, Alter MJ, Stevens CE et al. (USA)

TÜRKİYE

SALGIN HASTALIKLARI İLE MÜCADELE

SAVAŞLAR

Birinci Dünya savaşı (1914-1918)

İstiklal Savaşı (1919-1923)

SALGINLAR

- Kolera
- İnfluenza,
- Tifüs
- Tüberküloz
- Dizanteri
- Tifo
- Sıtma

SALGINLAR HASTALIKLAR İLE MÜCADELE (1900’lü yıllar)

- Veremle Mücadele Osmanlı Cemiyeti (Besim Ömer (Akalın) Paşa 1918)
- Trahom ile Mücadele Teşkilatı (1925)
- Türkiye'de sıtma ile savaşın esasları 13 Mayıs 1926'da kabul edildi.
- Sifiliz ile mücadele
- Hepatit ile mücadele
- AIDS ile mücadele

TÜRKİYE ENFEKSİYON HASTALIKLARI

Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü (Kuruluş 27 Mayıs 1928)

- 1931: Ağız yoluyla uygulanan BCG Aşısı üretimi.
- 1932: Serum üretiminin ülke ihtiyacını karşılayacak düzeye gelmesi sonucu, dışarıdan serum ithali durduruldu.
- 1933: Simple Metodu ile kuduz aşısı üretimi.
- 1934: İstanbul Aşıhanesi'nin enstitü bünyesine nakli ve çiçek aşısı üretimi ülke ihtiyacını karşılayacak düzeye gelmesi.
- 1942: Tifüs aşısı ve akrep serumu üretimi.
- 1948: Boğmaca aşısı üretimi. İnfluenza virüsü, New-Castle virüsü ve tavuk vebası üzerine araştırmaların başlaması.
- 1950: İnfluenza Laboratuvarı'nın Dünya Sağlık Örgütü tarafından Uluslararası Bölgesel İnfluenza Merkezi olarak tanınması, influenza aşısı üretimi.
- 1958: Frenginin modern yöntemlerle teşhisi.
- 1965: Kuru çiçek aşısı üretimi.
- 1970: Fibrinojen, albumin ve gamma globulin üretimi.
- 1983: Kuru BCG aşısı üretimi.
- 1987: AIDS Araştırma ve Doğrulama Merkezi'nin açılması.
- 1992: Kan ürünlerinin viral inaktivasyonu.

UZMANLIK ALANLARININ GELİŞMESİ VE BRANŞLAŞMA

- **CUMHURİYET DÖNEMİ İLK YILLAR (1923 – 1930)**

- HASTANE SAYISI 86
- YATAK SAYISI 6437
- HEKİM SAYISI 1631
- SERBEST ÇALIŞAN HEKİM SAYISI 600

- **1950’li yıllar:**

- DÜNYADA UZMANLIK ALANLARININ GELİŞME
- BRANŞLAŞMANIN YAYGINLAŞMAYA BAŞLAMASI

- **1960’li yıllar :**

- TÜRKİYE’DE UZMANLIK ALANLARININ GELİŞME
- BRANŞLAMADA YAYGINLAŞMA BAŞLADI

- **1990’lı yıllar ve sonrası:**

- Gelişmiş tıp teknolojilerinin uygulanması
- İleri görüntüleme yöntemleri
- Moleküler yöntemler
- Yoğun Bakım Ünitelerinin gelişmesi
- Büyük cerrahi girişimler
- Kanser tedavisi
- Antimikrobiyal tedavi
- Direnç gelişimi
- Salgınlar
 - Pandemik grip, 2009-2010
 - COVID-19, 2019 - 2023